MGML | Gosposka 15 | 1000 Ljubljana | Slovenija
www.mgml.si
GALERIJA JAKOPIČ | Slovenska 9 | 1000 Ljubljana | Slovenija

SPOROČILO ZA JAVNOST Ljubljana, 10. November 2026

MADŽARSKI PIONIRJI MODERNE FOTOGRAFIJE

ANDRÉ KERTÉSZ, LÁSZLÓ MOHOLY-NAGY, ROBERT CAPA: NOVE PERSPEKTIVE, SAMOSVOJE POTI

Galerija Jakopič, 18. 11. 2026–14. 3. 2027

Vodstvo za novinarje s kuratorkami: v sredo, 18. 11. 2026, ob 11. uri
Strokovno vodstvo s kuratorkami pred odprtjem: 18. 11. 2026 ob 17.30
Slavnostno odprtje: 18. 11. 2026 ob 19.00

André Kertész © Z dovoljenjem André Kertész Memorial Museum, Szigetbecse, Madžarska / Capa Center, Budimpešta

Razstava *Nove perspektive, samosvoje poti* skozi 180 fotografskih odtisov predstavlja tri avtorje madžarskega rodu, ki so na novo definirali fotografijo 20. stoletja: Andréja Kertésza, Lászla Moholy-Nagya in Roberta Capo. Prva tako obsežna skupna predstavitev njihovih del v Sloveniji raziskuje razvoj treh neodvisnih in trajno prepoznavnih fotografskih jezikov. Obiskovalca popelje od avantgardnih eksperimentov preko poetičnih vizij do ikoničnih vojnih fotografij, ob čemer razpira dialog s kulturnimi okolji, ki so zaznamovala njihova življenja in umetniške prakse.

Razstava je nastala v koprodukciji s *Centrom sodobne fotografije Roberta Cape* v Budimpešti in ob podpori *Lisztovega inštituta* v Ljubljani ob 10. obletnici njihovega delovanja.

Maja Čehovin Korsika | Odnosi z javnostmi | Public Relations
M 040 303 245 | T 01 2412 537
E Maja.Cehovin.Korsika@mgml.si

VEČ O RAZSTAVI

V hitro spreminjajoči se Evropi prve polovice 20. stoletja, prostoru, ki so ga preoblikovale vojne in politični pretresi, so se na različne poti podali trije fotografi madžarskega rodu: André Kertész, László Moholy-Nagy in Robert Capa. Zaradi njihovih judovskih korenin jih je povezovala izkušnja izseljenstva, ki jih je potiskala vse dlje na zahod. Občutek odtujenosti, potreba po novem začetku in nenehen pritisk prilagajanja novim okoljem zanje niso bili zgolj osebne okoliščine, temveč izkušnje, ki so oblikovale njihov pogled na svet in njihovo delo.

Razstava *Nove perspektive, samosvoje poti. Madžarski pionirji moderne fotografije*, nastala v koprodukciji s Centrom sodobne fotografije Roberta Cape v Budimpešti in ob podpori Lisztovega inštituta v Ljubljani ob 10. obletnici njihovega delovanja, združuje okoli 180 razstavnih fotografskih odtisov. Raziskuje, kako so se razvili trije neodvisni in trajno prepoznavni fotografski jeziki ter katere skupne izkušnje so prispevale k temu, da so njihovi opusi postali ključna poglavja v zgodovini moderne fotografije.

Za Andréja Kertésza je bila fotografija predvsem način povezovanja, pozornega opazovanja in občutljive navzočnosti. Zaupal je intuiciji in čakal na trenutek, ko so se podrobnosti iz sveta pred njegovimi očmi tako rekoč same sestavile v podobo. Tako v svojih pariških fotografijah, ki so sovpadale z vzponom avantgardne umetnosti in nadrealizma, kot v svojem poznejšem ustvarjanju v New Yorku je znal ujeti trenutek, ko je na videz vsakdanji prizor dobil univerzalen pomen.

László Moholy-Nagy je kot profesor na Bauhausu, umetnik in mislec raziskoval povezave med svetlobo, gibanjem, materialom in tehnologijo. S fotogrami, neobičajnimi zornimi koti, montažami, filmi in svetlobnimi eksperimenti je raziskoval nove možnosti zaznavanja. Fotografija zanj ni bila posnemanje resničnosti, temveč samostojna vizualna izkušnja. Njegov prelomni koncept »novega videnja« (*New Vision*) je izhajal iz prepričanja, da lahko s pomočjo tehnologije temeljito spremenimo način gledanja.

Robert Capa je ustvarjal v središču zgodovinsko pomembnih dogodkov. Med špansko državljansko vojno in drugo svetovno vojno, pa tudi pri svojih poznejših fotoreporterskih nalogah je ustvarjal podobe, v katerih prelomni zgodovinski trenutki niso prikazani kot oddaljeni dogodki, temveč skozi usode običajnih ljudi. Za Capo je bila fizična bližina dogajanju neločljivo povezana z etično odgovornostjo. Njegovo delo so zaznamovale neposredna navzočnost, solidarnost in nenehna, zavestna pripravljenost tvegati lastno življenje.

S skupno umestitvijo del Kertésza, Moholy-Nagya in Cape v nov kontekst razstave, ki jo spremlja tudi katalog, se nadaljuje dialog med kulturnimi okolji, ki so zaznamovala njihova življenja in umetniške prakse. Ob tem razstava poudarja, da ohranjanje fotografskega spomina ni zgolj varovanje podob iz preteklosti, temveč prinaša tudi odgovornost za premislek o tem, kako jih predstavljamo in razumemo v sedanjosti.

Maja Čehovin Korsika | Odnosi z javnostmi | Public Relations
M 040 303 245 | T 01 2412 537
E Maja.Cehovin.Korsika@mgml.si

VEČ O FOTOGRAFIH

ANDRÉ KERTÉSZ* (1894–1985)

V več kot sedemdesetih letih poklicne poti, ki ga je vodila skozi tri države, je André Kertész ustvaril vizualni jezik modernistične fotografije, ki je postal referenčna točka in vir navdiha za prihodnje generacije. V svojih zgodnjih fotografijah, posnetih na Madžarskem med prvo svetovno vojno in po njej, je združeval humor, intimnost in eksperimentiranje, nato pa ga je leta 1925 selitev v Pariz popeljala v živahno avantgardno okolje Montparnassa. Tam je fotografiral umetnike, pisatelje in mesto samo ter ustvarjal podobe, ki jih zaznamujejo nepričakovane perspektive, geometrijske strukture in izjemna občutljivost za vsakdanje življenje. Po selitvi v New York leta 1936 se je srečal s fotografsko kulturo, katere komercialna pričakovanja so bila pogosto v nasprotju z njegovimi lastnimi vizijami. Kljub temu je ob delu po naročilu še naprej fotografiral tudi zase ter razvijal vse bolj simboličen in kontemplativen izrazni jezik. Od šestdesetih let 20. stoletja naprej, ko so začeli njegova dela razstavljati po vsej Evropi in po Združenih državah Amerike, je tudi mednarodno postajal vse bolj priznan. Na vsej svoji dolgi ustvarjalni poti je Kertész posvečal posebno pozornost poeziji običajnih trenutkov. Njegove fotografije preobražajo drobce vsakdanjega življenja – ljudi, ulice, predmete, sence in odseve – v podobe s trajno čustveno in formalno vrednostjo.

* Vse fotografije na razstavi v Galeriji Jakopič so na ogled z dovoljenjem André Kertész Memorial Museum, Szigetbecse, Madžarska.

LÁSZLÓ MOHOLY-NAGY (1895–1946)

László Moholy-Nagy je bil eden najvplivnejših umetnikov in teoretikov umetnosti 20. stoletja. Kot slikar, fotograf, oblikovalec, pisatelj in pedagog je bil med ključnimi profesorji na šoli Bauhaus in je pozneje v Chicagu ustanovil Novi Bauhaus. Deloval je pod močnim vplivom konstruktivizma ter postal pionir raziskovanja odnosa med umetnostjo, tehnologijo in industrijo. Fotografije ni obravnaval v smislu samostojnega medija, temveč jo je razumel kot »oblikovanje svetlobe« – kontinuum različnih praks, s katerimi je mogoče raziskovati in oblikovati svetlobo. Kot je opisal v svoji vplivni knjigi *Malerei, Photographie, Film* iz leta 1925, to razširjeno ustvarjalno polje sestavljajo slikarstvo, fotografija, fotogrami, fotokolaž, grafično oblikovanje, film in projicirana svetloba. V središču njegovega ustvarjanja je bil koncept novega videnja (*Neues Sehen*), po katerem lahko fotografija z izkoriščanjem optičnih in tehničnih zmožnosti fotoaparata razkrije tiste vidike resničnosti, ki so prostemu očesu nedostopni. Znani predmeti se lahko spremenijo v abstraktne oblike, arhitektura v geometrijo, svetloba kot taka pa v predmet umetniškega raziskovanja. Njegova umetniška praksa je bila neločljivo povezana z njegovim pedagoškim delom. Tako na Bauhausu kot v Chicagu je zagovarjal interdisciplinarni pristop, v katerem lahko umetnost, oblikovanje, industrija in tehnologija širijo človekovo zaznavanje in domišljijo.

Maja Čehovin Korsika | Odnosi z javnostmi | Public Relations
M 040 303 245 | T 01 2412 537
E Maja.Cehovin.Korsika@mgml.si

ROBERT CAPA (1913–1954)

Robert Capa, rojen kot Endre Friedmann, je izhajal iz judovske družine srednjega razreda in postal ena izmed najvidnejših osebnosti reportažne fotografije 20. stoletja. S fotografskim delom se je dodobra seznanil pri agenciji Dephot v Berlinu, leta 1933 pa se je preselil v Pariz. Tam je spoznal fotografinjo Gerdo Taro, ki je postala njegova življenjska in poklicna sopotnica. Skupaj sta ustvarila lik Roberta Cape, uspešnega ameriškega fotoreporterja, čigar ime je nato prevzel Friedmann. Njegove fotografije španske državljanske vojne, med njimi *Smrt republikanskega vojaka*, ostajajo predmet razprav in obenem nepogrešljiv del zgodovine vojne fotografije. Leta 1938 je delal na Kitajskem, med drugo svetovno vojno pa je kot vojni dopisnik revije *Life* dokumentiral boje v severni Afriki, invazijo na Sicilijo, izkrcanje v Normandiji in osvoboditev Evrope. Leta 1947 je soustanovil fotografsko agencijo Magnum Photos, ki je zaslovela po vsem svetu in deluje še danes. Med šesttedenskim obiskom Madžarske leta 1948 je fotografiral rodno Budimpešto in druge kraje; dokumentiral je ruševine, povojno obnovo in delovno življenje. Okoli fotografa so se spletale številne legende, njegove fotografije pa so ostajale neizprosno samosvoje. Zgodovino je fotografiral od blizu in v ospredje postavljal ljudi, ki so jo živeli. To je počel do samega konca – leta 1954 je med spremljanjem francoske vojaške enote v Indokini stopil na mino in podlegel poškodbam.

NAVODILA ZA UPORABO FOTOGRAFIJ IZ PRESS PAKETA

V skladu z varovanjem avtorskih pravic, vas naprošamo, da vse fotografije za medije ob razstavi *André Kertész, László Moholy-Nagy, Robert Capa: Nove perspektive, samosvoje poti. Madžarski pionirji moderne fotografije* oz. na razstavo vezane fotografije, objavljene na spletnih straneh Galerije Jakopič ali Muzeja in galerij mesta Ljubljane (MGML), objavljate v izvirni različici, brez kakršnihkoli posegov vanje in jih ne prekrivate z napisi. Naprošamo tudi za dosledno rabo podpisov fotografij in navedbo avtorstva. Izvirne podpise prilagamo PRESS foto paketu v obliki Word dokumenta. V kolikor imate dodatna vprašanja glede objave fotografij oz. vas zanima točno določena fotografija, smo vam na voljo.

VABLJENI NA ODPRTJE

Vljudno vabljeni na odprtje razstave ***André Kertész, László Moholy-Nagy, Robert Capa: Nove perspektive, samosvoje poti. Madžarski pionirji moderne fotografije*** v **sredo, 18. novembra 2026**, v Galeriji Jakopič. Pridružite se nam že **ob 17.30 na strokovnem vodstvu s kuratorkami Katalin Kopin, Emese Bíborko Szakács (Capa Center) in Julijo Hoda (Galerija Jakopič)**. **Slavnostno odprtje** bo ob **19. uri**, ko bo zbrane pozdravila **Uršula Menih Dokl**, državna sekretarka na Ministrstvu za kulturo RS, razstavo pa bo uradno odprl dr. **Zsolt Sári**, madžarski državni sekretar za javne zbirke in varstvo kulturne dediščine.

Maja Čehovin Korsika | Odnosi z javnostmi | Public Relations
M 040 303 245 | T 01 2412 537
E Maja.Cehovin.Korsika@mgml.si

SPREMLJEVALNI PROGRAM RAZSTAVE

Javna vodstva v slovenskem jeziku: vsako nedeljo ob 16.30 / Vključeno v vstopnino.
Javna vodstva v angleškem jeziku: vsako soboto ob 16.30 / Vključeno v vstopnino.

Vodstvo s kuratorkami Katalin Kopin, Emese Bíborko Szakács in Julijo Hoda
18. 11. 2026 ob 17.30 / Vključeno v vstopnino.
14. 3. 2027 ob 16.30 / Vključeno v vstopnino.

Vodstvo s kuratorko Julijo Hoda
3. 12. 2026 ob 16.30 / Ta veseli dan kulture, prost vstop
8. 2. 2027 ob 16.30 / Prešernov dan, prost vstop

Foto aperitiv: Okusi madžarske kulture
21. 1. 2027 ob 18.00 (vključeno v ceno vstopnice, obvezne rezervacije: prijava@mgml.si)

KOLOFON

Produkcija: **Muzej in galerije mesta Ljubljane**, **Center sodobne fotografije Roberta Cape** Fotografi: **André Kertész, László Moholy-Nagy, Robert Capa** Kuratorke: **Katalin Kopin, Emese Bíborka Szakács** (Capa Center)**, Julija Hoda** (Galerija Jakopič) Strokovna pomoč: **Marija Skočir, Teja Miholič, Emma Horváth** Oblikovanje: **Bojan Lazarevič** (Agora Proars) Tehnična izvedba: **O.K.vir**, **Tehnična služba MGML, Imre Kmetz, Márk Pócs** (Capa Center) Prevodi: **Polona Mesec** Lektura slovenskih besedil: **Katja Paladin** Lektura angleških besedil: **Murray Bales** Odnosi z javnostmi: **Maja Čehovin Korsika** Spremljevalni programi: **Julija Hoda, Matevž Paternoster, Metod Blejec** Projekt so omogočili: **Mestna občina Ljubljana, Ministrstvo za kulturo RS** Projekt je podprl: **Lisztov inštitut (Ljubljana) ob 10. obletnici delovanja** Medijska pokrovitelja: **TAM-TAM; Europlakat**

Maja Čehovin Korsika | Odnosi z javnostmi | Public Relations
M 040 303 245 | T 01 2412 537
E Maja.Cehovin.Korsika@mgml.si